

РЕШЕНИЕ

№ 765

гр. София, 07.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Б СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Любомир Василев

Членове: Калина Анастасова
Господин Ст. Тонев

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Калина Анастасова Въззивно гражданско дело
№ 20211100511668 по описа за 2021 година

Производството е по чл. 258 – чл. 273 ГПК.

С Решение № 20166598 от 02.08.2021 г. по гр.д. № 48851/2020 г. по описа на СРС, 140 с-в е признато за установено, че Н. И.М., ЕГН *****, с адрес: гр. София, кв. „****“, дължи на „БНП П.П.Ф. С.А. Париж“, рег. № *****, чрез „БНП П.П.Ф. С.А., клон България“, ЕИК *****, с адрес: гр. София, ж.к. „****“, „Бизнес парк София“, сграда 14, на основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД сумата в размер на 3919,33 лв., ведно със законната лихва от 23.10.2019 г. до погасяването, представляваща непогасена главница, изискуема в периода от 05.10.2017 г. до 05.07.2021 г. по договор за потребителски кредит № PLUS-15156399/09.08.2017 г. сключен между страните, на основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 вр. чл. 240, ал. 2 ЗЗД сумата в размер на 2490,07 лв., представляваща възнаградителна лихва за периода от 05.10.2017 г. до 05.07.2021 г. по договор за потребителски кредит № PLUS-15156399/09.08.2017 г., сключен между страните, на основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 86, ал.1 ЗЗД сумата в размер на 189,02 лв., представляваща лихва за забава върху главницата за периода от 05.11.2017 г. до 11.10.2019 г., като е отхвърлен иска за установяване на дължима главница до пълния предявен размер от 4075,61 лв., т.е. за сумата от 156,28 лв., иска за установяване на възнаградителна лихва - до пълния предявен размер от 2493,09 лв., т.е. за 3,02 лв. и за периода от 06.07.2021 г. до 05.08.2021 г., както и иска за установяване на мораторна лихва до пълния предявен

размер от 801,33 лв.

Срещу така постановеното решение, в частта, с която са уважени предявените по реда на чл.422 ГПК искиове е подадена въззивна жалба от ответника Н. И.М. с излагане на доводи за неправилност на постановеното решение, поради необоснованост, нарушение на материалния закон и процесуалните правила. В производството, според жалбоподателя не е установено реално предаване на сумата по договора за кредит, поради което не е установено наличие на облигационно отношение, по силата на което ответника да дължи връщане на сумите, за които претенциите са били уважени. Заявява, че кредитора не е упражнил правото си да обяви предсрочна изискуемост на вземанията, доколкото длъжника не е бил уведомен лично за това преди образуване на производството. Съответно, ако това е сторено в хода на процеса, то, същото е извършено спрямо особения представител на ответника, а не лично спрямо него. Поддържа, че клаузите на договора за кредит са неравноправни и съдът не е съобразил това при решаване на спора по същество. Заявява, че при постановяване на решението си СРС не е съобразил, че възражението за давност на вземанията за лихви е основателно, доколкото срокът за тях е тригодишен. Поради това и вземанията за лихви за период три години преди подаване на заявлението са погасени по давност.

Моли за отмяна на решението на СРС в обжалваната част и отхвърляне в цялост на предявените искиове. Претендира разноски.

Въззиваемата страна „БНП П.П.Ф. С.А. Париж“, рег. № *****, чрез „БНП П.П.Ф. С.А., клон България“ в подадения писмен отговор изразява становище за неоснователност на въззивна жалба. Излагат се доводи, че първоинстанционното решение е правилно, като съдът е обсъдил в него възникването на вземането и настъпването на изискуемост за изпълнение на същото. Твърди се, че първоинстанционният съд е обсъдил всички доводи на въззивника. Отделно от това, първоинстанционният съд правилно е установил, че сумата по кредита е била усвоена, за което е приета ССЧЕ в производството. Поддържа, че договорът за кредит е действителен и не противоречи на действащите към момента на сключването му /17.04.2014 г./ разпоредби от ЗПК, както и на добрите нрави. Заявява, че връчването на особения представител представлява надлежно уведомяване на длъжника –ответник за настъпилата предсрочна изискуемост. Освен това при постановяване на решението, съдът следва да отчете и дължимост на падежиралите вноски по кредита.

Моли за потвърждаване на решението като правилно и законосъобразно в обжалваната част. Претендира разноски.

Софийски градски съд, като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства съгласно разпоредбите на чл. 235, ал. 2 ГПК и чл.269 ГПК, намира за установено следното:

Въззивната жалба е допустима – същата е подадена от легитимирана страна в

процеса, в срока по чл.259, ал.1 ГПК срещу подлежащ на въззивно обжалване съдебен акт.

Съгласно нормата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта му – в обжалваната част, като по останалите въпроси той е ограничен от наведените в жалбата оплаквания, с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните – т. 1 от Тълкувателно решение /ТР/ № 1/09.12.2013 г. по тълк. дело № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Настоящият състав намира, че постановеното решение е валидно, допустимо и правилно. Във връзка доводите в жалбата за неправилност на решението, съдът намира следното:

СРС е сезиран с искове с правно основание чл. 422 ГПК, вр. чл. 124 ГПК, вр. с чл.79, ал.1, пр.1 и чл.240, ал.1 и ал.2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, доколкото вземанията, чиято дължимост се иска за бъде установена произтичат от договор за потребителски кредит.

Както е приел и СРС с доклада по делото при разпределяне на доказателствената тежест в процеса, в тежест на ищеца по общите правила на чл. 154, ал. 1 ГПК е да установи възникването и съществуването на вземането си към ответника по основание и размер.

Видно от представените по делото писмени доказателства е, че:

- Между ответника, в качеството му на кредитополучател, и „БНП П.П.Ф. С.А. Париж“, рег. № *****, чрез „БНП П.П.Ф. С.А., клон България“, в качеството на кредитор, е сключен Договор за потребителски паричен кредит с номер PLUS-15156399/09.08.2017 г., по силата на който последното дружество му е предоставил потребителски кредит в размер на 4000.00 (четири хиляди) лева срещу насрещното задължение на потребителя да я върне, ведно с договорената възнаградителна лихва, на 48 равни месечни вноски, всяка от които в размер на 159.30 лева. Допълнително към главницата била калкулирана такса ангажимент в размер от 140 лева, както и дължимата застрахователна премия по договор за застраховка на плащанията по процесния паричен заем в размер на 1075.20 лева, дължими от заемополучателя. В текста на договора е обективизиран и погасителния план. Договорът предвижда, че просрочието в плащането на погасителните вноски е скрепено с право на кредитора да иска изпълнение, ведно с лихва за забава за времето на просрочието – чл.5 от договора.

Сочените обстоятелства се установяват от представените пред първата инстанция доказателства, поради което настоящата съдебна инстанция споделя извода на първостепенния съд, че по делото е установено, че между него и „БНП П.П.Ф. С.А. Париж“, рег. № *****, чрез „БНП П.П.Ф. С.А., клон България“ е възникнало

валидно правоотношение по договор за потребителски паричен кредит, по силата на които кредиторът е предоставил на ответника потребителски кредит при задължение за ответника да върне предоставените му суми съобразно договореният погасителен план към договора.

Чрез представените пред първата инстанция писмени доказателства и констатациите на приетата ССчЕ е установено, че кредиторът е изпълнил задълженията си по процесния договор, респективно за ответника е възникнало задължение да върне получения кредит и договорената надбавка съобразно уговореното в съответния погасителен план.

Доводите на ответника, че не е получил заетата сума, съдът намира за неоснователни. Чрез констатациите на ССчЕ, която настоящия състав кредитира по реда на чл.202 ГПК се установява, че заемната сума е била преведена на потребителя по банковата му сметка с посочено основание – сключения договор.

Доводите на ответника, че не дължи непогасената част от заема, съдът намира за неоснователни, тъй като чрез ангажираните доказателства се установява получаване на сумата по договора за кредит и погасяване на част от нея – 1 бр. месечна погасителна вноска в размер на 159.30 лв. от общо дължими 48 бр. погасителни вноски. Установено е и, че след 05.10.2017 г. потребителят е спрял погашенията по договора.

Със ЗПК /ДВ. Бр.35/2014 г. в сила от 23.07.2014 г./ е въведено изискване договорът за потребителски кредит да се сключи по ясен и разбираем за потребителя начин. Освен това е въведено изискване с чл.10, ал.1 ЗПК по отношение размера на шрифта, в който договорът следва да бъде изготвен. Несъблюдаването на това изискване води до санкция – недействителност на договора /чл.22 ЗПК/. С последната посочена разпоредба е предвидено, че договорът за потребителски кредит е недействителен, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20, ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 от ЗПК.

В случая към момента на сключване на договора – 09.08.2017 г. сочените изисквания на чл.10, ал.1 ЗПК са спазени. Договорът за потребителски кредит е сключен в писмена форма, на хартиен носител, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора. Освен това договорът позволява на потребителя да се запознае с условията по него по ясен и разбираем начин, съдържа погасителен план с посочване не само на всяка погасителна вноска, а и на разпределението в нея на различните включващи се суми /оставаща главница и договорна лихва/. Доводите на въззивника за нарушение на разпоредбите на чл.10, ал.1 и чл.11, т.10 и т.1 ЗПК и съответно за недействителност на договора по реда на чл.22 ЗПК /ред.ДВ, бр. 18/05.03.2010 г./ съдът намира за неоснователни. В сключения договор за заем са посочени годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, с което е спазено изискването на чл.11,

т.10 ЗПК, както и условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при фиксиран лихвен процент – 27.07%, с което е спазено изискването на чл.11, т.11 ЗПК. Както бе посочено в погасителния план са посочени конкретно дължимите месечни погасителни вноски при определения фиксиран размер на договорна лихва, както и размера на оставащата главница след всяко плащане, падеж за плащане на всяка вноска и конкретен размер.

Доводите на въззиваемата страна за изпълнение на посочените изисквания при сключване на договора за паричен кредит, съдът намира за основателни.

За формиране на сочените изводи въззивният съд възприема практиката на СЕС (Решение от 09.11.2016 г. по дело № C-42/15), с оглед тълкуването на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008 г. В цитираното решение се казва, че "в договора за кредит не е необходимо да се посочват точните дати на падежа на отделните вноски на потребителя, стига условията по този договор да позволяват на потребителя да установи лесно и със сигурност падежите на тези вноски", както и че "в срочния договор за кредит, предвиждащ погасяването на главницата чрез последователни вноски, не трябва да се уточнява под формата на погасителен план каква част от съответната вноска е предназначена за погасяването на тази главница".

Същевременно, за да е налице нищожност на клаузите за лихва, годишния процент на разходите и неустойката, дължаща се на неравноправния им характер, съгласно разпоредбите на чл. 143 вр. чл. 146, ал. 1 ЗЗП, следва да са налице кумулативно следните предпоставки - клаузите да не са индивидуално уговорени, да е нарушен принципът за добросъвестност в договарянето и/или да е налице значителна неравнопоставеност между правата и задълженията на страните по сделката и/или последната да е сключена в ущърб на потребителя. Въведената със ЗЗП, респ. с Директива 93/13, система на защита се основава на идеята, че потребителят е в положение на по-слаба страна спрямо продавача или доставчика както от гледна точка на преговорните си възможности, така и на степента си на информираност, като това го принуждава да приема предварително установените от продавача или доставчика условия, без да може да се повлияе на съдържанието им /решение от 14.06.2012 г. по дело C-618/10 на СЕС/. Клаузите не са индивидуално определени, когато те са типизирани и се сключват еднообразно с неограничен брой потребители на кредитни услуги. В този случай те са предварително изготвени от търговеца, като потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им - арт. чл. 146, ал. 2 ЗЗП. В тежест на търговеца е да докаже, че са индивидуално уговорени клаузите. В настоящия случай ищецът не е провел пълно и главно доказване за индивидуална уговореност на разпоредбите, чиято нищожност се твърди от ответника. От ЗЗП се извежда

изискването към търговците при формулиране на отделните уговорки да е използван ясен и разбираем език - от формална и граматическа страна. Въз основа на ясни и разбираеми критерии средният потребителят следва да може да предвиди произтичащите за него икономически последици от сключване на договора.

В случая процесната договорна лихва е с фиксиран размер за целия период на действие на договора, което означава, че структурата и не разкрива други съставни компоненти. Ето защо, следва да се заключи, че клаузата е формулирана ясно и разбираемо, така че дава възможност на заемателя без да използва специални знания да предвиди размера и за целия период на ползване на заемната сума, т.е. икономическите последици от него.

В случая не е налице и нищожност на клаузата, определяща годишния размер на разходите. Законово е предвиден с разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК /ред.ДВ, бр. 35/2014 г. в сила от 23.07.2014 г./ максимален лимит на годишния процент на разходите, представляващ забрана за надвишаване петкратния размер на законната мораторна лихва. В случая към момента на договаряне на 09.08.2017 г. при съобразяване събраните пред първата инстанция доказателства и констатациите на приетата пред СРС единична ССЧЕ, чийто изводи съдът кредитира по реда на чл.202 ГПК, се установява, че ГПР – 33.53% по договора за кредит не надвишава петкратния размер на законната мораторна лихва и е в допустимите граници.

Както правилно е посочил СРС в постановеното решение, в случая не е налице основание да се счита, че чрез уговаряне на клауза за договорна лихва се достига до значително неравновесие между двете страни по договорното правоотношение. Трайно формираната съдебна практика приема, че лихвата не може да надвишава трикратния размер на законната лихва, ако задължението по кредита не е обезпечено и не може да надвишава двукратния размер на законната лихва, ако задължението е обезпечено – решение 906/2004 г. по гражд.дело № 1106/2003 г. на ВКС, решение № 378/2006 г. по гражд.дело № 315/2005 г. по описа на ВКС, определение по ч.гражд.дело № 6295/2014 г. по описа на ВКС. Именно според изразените в нея становища, уговорка за лихва над посочените размери е недействителна поради противоречие с добрите нрави.

Именно с оглед така посочените становища и предвид това, че над тези размери лихвата надвишава функцията си и би могла да доведе до неоснователно обогатяване, съдът намира че следва да съпостави размерът на възнаградителната лихва с размера на законната лихва. За периода на действие на договора /05.09.2017 г. – 05.06.2021 г./ върху главница от 4000.00 лева същият възлиза на сумата 1522.22 лева, поради което уговорената възнаградителна лихва в размер на 2571.20 лв. /27.07 %/ не се явява прекомерно висока по размер.

Страните са постигнали съгласие, на основание чл. 5, изр. второ от договора за кредит, при просрочване на две или повече месечни вноски и считано от падежната

дата на втората непогасена вноска вземането на кредитодателя да става предсрочно изискуемо в целия му размер, включително всички определени в договора надбавки (които по същество представляват възнаградителна лихва).

В случая, не се спори между страните, че последната платена от кредитополучателя вноска е с падеж на 05.10.2017 г., като след посочената дата не са налице плащания по договора. Правилни и законосъобразни са изводите на СРС, че в производството не е установено към датата на подаване на заявлението по чл.410 ГПК – 23.10.2019 г. кредитора да е упражнил правото си за обявяване на предсрочна изискуемост на вноските с настъпил падеж при съобразяване дадените разяснения с т. 18 от ТР № 4/2013 г. от 18.06.2014 г., постановено по т.д. № 4/2013 г. от ОСГТК на ВКС. Именно с това се е съобразил и СРС при постановяване на своето решение, като доводите на въззивника в обратен смисъл, настоящия състав намира за неоснователни.

С оглед дадените разяснения с т. 1 от ТР № 8/2017 г. от 02.04.2019 г. по т.д. № 8/2017 г. на ОСГТК на ВКС, съдът е намерил за основателни само претенциите за вноски с настъпил падеж, като е отчел, че на основание чл.235, ал. 3 ГПК следва да съобрази, че към датата на устните състезания пред първата инстанция - 07.07.2021 г., съгласно погасителния план, инкорпориран в договора, е настъпила изискуемост на главницата за сумата в размер на 3919,33 лв., както и на възнаградителна лихва за сумата в размер на 2490,07 лв., до които размери е уважил предявените установителни искиове.

Доводите на въззивника за погасяване на част от вземанията за лихви, съдът намира за неоснователни. Както бе посочено заявлението по чл.410 ГПК е подадено на 23.10.2019 г. като уважените претенции се отнасят за лихва за тригодишен период преди подаване на заявлението.

При така посоченото, изводите на двете инстанции съвпадат и постановеното решение следва да бъде потвърдено.

По разноските пред СГС:

С оглед изхода на спора право на разноски има въззиваемата страна и на основание чл.78, ал.1 и ал.8 ГПК следва да ѝ бъдат присъдени разноски в размер на 50.00 лв. за възнаграждение за юрисконсулт.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20166598 от 02.08.2021 г. по гр.д. № 48851/2020 г. по описа на СРС, 140 с-в, В ЧАСТТА, с която е признато за установено, че Н. И.М., ЕГН *****, с адрес: гр. София, кв. „****“, дължи на „БНП П.П.Ф. С.А. Париж“, рег. № *****, чрез „БНП П.П.Ф. С.А., клон България“, ЕИК *****, с

адрес: гр. София, ж.к. „*****“, „Бизнес парк София“, сграда 14, на основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД сумата в размер на 3919,33 лв., ведно със законната лихва от 23.10.2019 г. до погасяването, представляваща непогасена главница, изискуема в периода от 05.10.2017 г. до 05.07.2021 г. по договор за потребителски кредит № PLUS-15156399/09.08.2017 г. сключен между страните, на основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 вр. чл. 240, ал. 2 ЗЗД сумата в размер на 2490,07 лв., представляваща възнаградителна лихва за периода от 05.10.2017 г. до 05.07.2021 г. по договор за потребителски кредит № PLUS-15156399/09.08.2017 г., сключен между страните, на основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 86, ал.1 ЗЗД сумата в размер на 189,02 лв., представляваща лихва за забава върху главницата за периода от 05.11.2017 г. до 11.10.2019 г.

ОСЪЖДА Н. И.М., ЕГН *****, с адрес: гр. София, кв. „*****, да заплати на „БНП П.П.Ф. С.А. Париж“, рег. № *****, чрез „БНП П.П.Ф. С.А., клон България“, ЕИК *****, с адрес: гр. София, ж.к. „*****“, „Бизнес парк София“, сграда 14, на основание чл.78, ал.1 и ал.8 ГПК сумата 50.00 лв.-разноски за настоящата инстанция.

Решението не подлежи на касационно обжалване, на основание чл.280, ал.3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____